

Nieuwsbrief 16

December 2003

Beste Niños donateur,

U krijgt ditmaal een extra dikke kerstniewsbrief. Er is weer heel veel te vertellen en niet alles kan even beknopt. Natuurlijk gaat het zoals altijd goed in Peru. Maar zeker niet met alles ditmaal.

Uit de vorige nieuwsbrieven weet u al dat we een paar jonge honden in de puberleeftijd in huis hebben. Bij pubers horen puberstreken, zoals nachtelijke ontsnappingen, je lerares beledigen en spelen dat je de koning in huis bent. Natuurlijk heel normaal. Maar soms gaat het verder dan pubergedrag.

Drie van onze oudsten waren zo volhardend in negatief gedrag dat we iets anders moesten doen. Dus hebben we ze, na lang wikken en wegen, een korte tijd bij 2 andere families ondergebracht. In de hoop dat het ze wakker zal schudden en dat ze enigszins weer met hun voeten op de grond belanden. Voor ons, en met name voor ons gezin, is dat een heel drastische maatregel, maar de enige oplossing die we konden verzinnen.

Er was nog een tweede minder positieve gebeurtenis. Niña Laura, ons bejaarde weeskind dat op het terrein van het kinderrestaurant in Calle Fierro woont, werd aangereden en brak haar arm. Ze was behoorlijk in de war als gevolg van het ongeluk en we hebben heel wat toeren moeten uithalen om haar weer een beetje op de been te helpen.

Gelukkig is er ook veel goed nieuws. Ons gezin in Chinchaysullo, het tweede meisjeshuis, hebben we met twee meisjes Marisol en Gladys uit kunnen breiden. Het was een feest te zien hoe ze zich bij de andere 6 direct thuis voelden. Ze komen uit een extreem arme familie en kwamen al langer in het Niños-kinderrestaurant.

We kregen veel pers aandacht. Altijd goed om meer hotelgasten en natuurlijk donateurs te krijgen. Heel leuk is dat we een plaats innemen op de tentoonstelling over Peru in het Museum voor Volkenkunde in Leiden.

Onze hotels zaten gelukkig weer overvol, zelfs nu het laagseizoen aanbreekt hebben we een hoge bezetting. We hoeven bijna geen mensen naar huis te sturen terwijl veel andere hotels zelfs geheel sluiten.

Echt weer super goed nieuws is, dat we maar weer eens hebben besloten te gaan uitbreiden. Het afge-

lopen jaar hebben we pas op de plaats gemaakt om te voorkomen dat we uit ons jasje zouden groeien. Nu we het gevoel hebben dat we als organisatie weer superfit zijn, kunnen we een volgende stap zetten. We kochten een nieuw terrein en gaan volgend jaar in ieder geval een derde Niños Kinderrestaurant bouwen en openen. Heel misschien komt er zelfs een vierde restaurant, maar dat is nog even onzeker.

Als alles lukt zoals we het in ons hoofd hebben, kunnen we eind volgend jaar 250 extreem verwaarloosde kinderen extra opvangen en komen we op een totaal van 500 kinderrestaurantbezoekers per dag.

Ons boek. Al help ik er maar één, slaat heel goed aan. De verkoop loopt gestaag door. We hebben er inmiddels een kleine 2000 van verkocht. Voor ons is het heel leuk te horen dat velen er zo van genieten.

Omdat meer dan de helft van onze hotelgasten Engelstalig is, hebben we besloten binnenkort ook een Engelse uitgave te gaan maken. De vertaling is er al, en hoeft alleen nog maar gereviseerd te worden. Wij zijn er van overtuigd dat ook de Engelse uitgave goed zal verkopen en zal helpen met de promotie van ons project.

Dat een aantal van onze zonen soms meer lijken op losgeslagen jonge beren in de bronstijd, wil niet zeggen dat we alleen maar wilde mannen in huis hebben. Celso, onze oudste zoon is het huis uit en woont, min of meer keurig, op kamers. Ramon de drie na oudste werkt bijna dagelijks in het hotel en doet dat fantastisch. De andere jongens, afgezien van de bende van drie, ontwikkelen zich ook meer dan positief. Al met al zijn we toch trotse ouders, die zich desondanks ook wel eens achter de oren krabben en zich afvragen of ze alles goed doen.

Verder nemen we Wilbert binnenkort weer een keer mee naar Nederland. De eerdere transplantatie van zijn hoornvlies heeft helaas niet goed uitgepakt. Nu hebben we samen met hem en de Nederlandse oogarts besloten het niet functionerende en van tijd tot tijd flink ontstekende oog te vervangen door een prothese. Het was niet makkelijk om te beslissen Wilberts oog eruit te halen, ook al is er geen redden meer aan, maar wel veel beter.

Een van onze jongens ging een heel gedurfde confrontatie met zijn moeder aan. Zijn moeder was al jaren en jaren uit beeld. Tijdens de therapie die hij sinds enige tijd volgt, kwamen veel vragen naar boven. Veel had te maken met het geweld dat hij in zijn verleden over zich uitgestort had gekregen. We zochten zijn moeder op, die tegen alle verwachtingen in

de afspraak nakwam en ons opzocht. Onze zoon vroeg haar recht op de man af hoe het zat. We zijn heel erg trots op hem, want om zo'n confrontatie aan te durven gaan is veel moed nodig.

Voordat we meer uitgebreid op al het bovenstaande ingaan willen we iedereen bedanken die zo trouw meegewerkt heeft aan het Niños succes. Natuurlijk u als donateur die ons blijft steunen, de velen die met extra activiteiten kleine en soms heel grote bijeenkomsten organiseerden, de particulieren die ons steunden met extra giften (waardoor we nu zo rigoureuus kunnen uitbreiden) zo maar of ter gelegenheid van geboorte van kinderen, trouwen, jubileum of andere gelegenheden. Ook hadden we veel steun van mensen die hun diensten aanboden. Dankzij die blijvende steun kunnen we doorgaan. En durven we zelfs steeds uit te breiden. Laten we op geen enkele manier denken dat het op een gegeven moment wel genoeg zou zijn. We moeten blijven inzien dat elke hulp, telkens weer echt nodig is en gegeven moet worden. Onze 250 hongerlappen in de kinderrestaurants lopen er nu relatief goed bij, ook al belanden ze elk eind van de dag weer in hun zwaar verarmde gezin en worden ze daar geconfronteerd met allerlei onoplosbare familieproblemen en ellende. Als we ze niet zouden blijven steunen zouden ze in de kortste tijd weer wegzakken.

Onze meer dan 40 medewerkers hebben nu een normaal bestaan zonder de diepe armoede, stress, honger en radeloosheid die ze de jaren daarvoor meemaakten. We prijzen ons gelukkig dat de Niños Hotels het zo goed blijken te doen en, samen met wat we van u als donateurs ontvangen, zo'n continue en compleet levensveranderende bijdrage leveren aan zoveel mensen. Over een klein jaar, of misschien wel eerder, kunnen we weer minimaal 125 kinderen extra aan laten schuiven, misschien zelfs wel 250 en kunnen we 5 tot 10 extra medewerkers in dienst nemen. Dankzij uw steun.

U wensen we alle geluk, gezondheid en voorspoed voor de toekomst en we hopen dat u met het lezen van de nieuwsbrief opnieuw geïnspireerd zult zijn ons te blijven steunen.

Jolanda van den Berg en Titus Bovenberg
Cusco, Peru

Niña Laura breekt een arm en maakt het niet best

Het ging juist zo goed met haar. Helaas had Niña Laura nu een paar maanden geleden een ongeluk. Ze brak haar arm. Niña Laura is al weer bijna twee jaar bij ons in huis. Ze is zeker over de 60 jaar oud; we hebben geen enkel document van haar dus kan

het makkelijk 5 of 10 jaar schelen. Ze leefde op het terrein dat we kochten om ons tweede hotel en kinderrestaurant te bouwen. Ze had werkelijk niemand die naar haar omkeek en zou zonder enige zorg of inkomen op straat hebben gestaan. We konden natuurlijk niets anders dan de, door eenzaamheid, verlatenheid en gepest door bijna iedereen om haar heen, getraumatiseerde Niña Laura helpen.

Nadat alle andere opties om haar een veilige en goed verzorgde oude dag te bezorgen niet reëel bleken te zijn, hebben we, op het terrein van het 1e kinderrestaurant, een kamertje voor haar gemaakt waar ze sindsdien woont.

Het ging eigenlijk steeds beter met haar. Waar ze vroeger woonde deed ze niks anders dan schelden en met een stok slaan als ze vond dat mensen te dicht in haar buurt kwamen. Dat was haar enige vorm van verdediging en het maakte haar niet bepaald geliefd in haar omgeving. 'Gekke Laura' bleef iedereen haar dus maar gewoon noemen. Bij ons werd ze gaandeweg rustiger. Niemand die haar meer uitlachte of uit de weg ging. Elke dag mocht ze mee eten in ons restaurant. Ze kreeg een eigen stoel, om na het eten, in de zon een dutje in te doen. Na verloop van tijd werd ze zelfs enigszins vriendelijk. Toen we haar onder de douche probeerden te stoppen kwam nog een keer haar volle repertoire aan quechua vloeken en verwensingen goed van pas. Maar toen ook over persoonlijke hygiëne met Laura een akkoord was bereikt (niet douchen, wel een beetje poedelen met een emmertje) stond niets een nog lang en gelukkig leven meer in de weg.

Eens in de zoveel tijd ging Niña Laura op pad. Op haar latmagere, kromme beentjes met afzakkende gele pantykousjes, stapje voor stapje en voor de zekerheid toch maar een beetje in zichzelf scheldend en mompelend (je moet het geschut, ook al heb je het niet direct nodig toch een beetje in stelling houden) schuifelde ze dan de halve stad door. Op zoek naar een vriendin die op de markt van Wanchaq werkt. Ze hing daar een tijdje rond en kreeg van haar vriendin wat chicha (maïs-bier) te drinken en kwam dan na een paar uur, vanwege de chicha, verrassend opgeruimd en vrolijk weer thuis om gelijk aan een dutje te beginnen.

Op een van die excursiedagen kwam ze echter niet thuis en we werden na een paar uur gewacht te hebben behoorlijk ongerust.

Heel laat kwam ze binnen. Het was al donker. Haar arm hing raar slap langs haar lichaam. Ze was boos zoals ze dat vroeger kon zijn, ging haar kamer in en liet verder niemand binnen. De volgende dag kwam ze niet eten en toen we gingen kijken zagen we een verdwaasde Laura. Ik heb zo'n pijn. Ik heb zón pijn,

bleef ze maar zeggen. Het was overduidelijk dat er met haar arm iets goed mis was.

Maria Helena, onze doctora, mocht wel in de buurt komen maar Niña Laura stond absoluut niet toe dat ze haar aanraakte. De doctora constateerde dat ze haar arm flink gekneusd moest hebben en schreef sterke pijnstillers voor. Als de pijn weg is kan ik haar wellicht wel onderzoeken, dacht ze. Niña Laura, door haar ongeluk weer helemaal terug in haar oude blijf uit mijn buurt of ik geef je een oplawaai-houding, weigerde echter ook maar enige pil in te nemen. Wegwezen, ga uit mijn huis, schreeuwde ze. Hoewel ze al een nacht en bijna een hele dag niks had gegeten of gedronken wilde ze niets hebben, van niemand. Pas een dag later accepteerde ze een beetje thee. Maar nog steeds geen pil, terwijl duidelijk was dat de pijn ernstig was. Ze had 's nachts ook nog in haar bed geplast, maar ook schoonmaken mochten we niet. De doctora die in de middag kwam begon zich nu toch ook ernstige zorgen te maken. De pillen moeten dan maar door haar eten, concludeerden we.

Na eerst twee keer door de lang niet achterlijke Laura gesnapt te zijn, ze wilde op den duur wel een beetje yoghurt, maar had meteen door dat er iets mee was en gooide het weg, lukte het toch haar pijnstillers te geven.

De volgende dag waren we niet veel verder. Nog steeds veel pijn. Niña Laura leek de weg kwijt te zijn, ze wilde nog minder dat iemand bij haar in de buurt kwam en vervulde steeds meer. Omdat er geen alternatief was besloten we dat we een slaapmiddel moesten toedienen om haar te kunnen onderzoeken en verschonen.

Drie keer moest de dosis slaapmiddel worden verhoogd, Laura werd wel een beetje rustiger maar viel zeker niet in slaap. Pas toen we volgens de doctora een dosis hadden gegeven die genoeg was voor een olifant, gevaarlijk natuurlijk want Niña Laura weegt bij elkaar waarschijnlijk minder dan 50 kilo, was ze op de middag van de 5e dag voldoende gedrogeerd om haar te kunnen onderzoeken.

Inmiddels hadden we Niña Laura, beetje bij beetje haar verhaal ontfoetseld. Ze was bij haar terugkomst van haar vriendin aangereden door een taxi. Die was uiteraard doorgereden en ze was waarschijnlijk zo verdoofd en in de war geweest, dat het uren had geduurd voordat ze thuis was gekomen.

Met z'n vieren verplaatsten we de inmiddels behoorlijk lodderige, half slapende maar toch flink kreunende Laura op een matras en schoven we haar achter in een taxi. Met de achterklep van de stationcar open hobbelden we naar de kliniek die een groot röntgenapparaat had. Onze ouwe taaie bejaarde weeskind ging er in haar geheel op, alsof ze op een kopieerapparaat gelegd werd. De foto's waren duidelijk zat.

Net onder het schoudergewricht was een flinke scheur te zien. Haar arm was gebroken en net niet helemaal door. De doctora stond versteld.

Iemand die zoiets heeft, valt simpelweg flauw. Je blijft niet bij bewustzijn als je zo'n breuk hebt. Niña Laura is blijkbaar zo'n geharde tante dat ze de enorme pijn dagen weerstaan heeft. We brachten onze patiënt terug, haar kamertje hadden we inmiddels weer een beetje schoongemaakt, het natte karton waar ze altijd op slaapt weggegooid en er nieuw voor in de plaats gelegd.

Pas de volgende dag konden we bij de specialist in het ziekenhuis terecht om de arm te laten zwachtelen. We hadden Laura een vervolgdosis olifanten slaappillen gegeven zodat ze rustig de nacht door kon komen.

De zwachtel heeft het een paar uur gehouden. Toen Niña Laura tegen het middaguur een beetje bijkwam heeft ze het verband woedend van haar arm getrokken en waren we weer ongeveer bij af. We konden niet door blijven gaan met de sterke medicijnen, het was al op het randje. Ze zou makkelijk een hartstilstand kunnen krijgen.

Aan het eind van de dag vonden we eindelijk een oplossing. We hadden via via een sjamaan, een Peruaanse toverdokter annex medicijnman annex spiritueel heler gevonden en die mocht van Laura wel een zwachtel aanleggen. Het werd een dik pak met veel kruiden. Toch werd onze patiënt ook dat na een paar dagen zat. De zwachtel ging er af en vanaf dat moment heeft de arm er een beetje bij gehangen. Met wisselend succes hebben we haar in de tijd daarna pijnstillers en kalmeringstabletten kunnen geven.

Nu, bijna een half jaar later, is Niña Laura op wonderlijke wijze weer tot leven gekomen. Een leven van louter ontberingen hebben haar waarschijnlijk zo veel oerkracht gegeven dat ze bijna zonder hulp genezen is. Niña Laura doet af en toe weer een dutje in de zon. De min of meer geheelde arm ligt een beetje in haar schoot. Ze wil eigenlijk niet meer de straat op, maar is weer redelijk aanspreekbaar en bij de tijd. Wel wilde ze nog weten wat we met haar hadden gedaan, toen achter in de taxi en op dat grote apparaat. Hoewel ze vanwege de medicijnen diep in coma geweest zou moeten zijn, had ze blijkbaar het hele röntgenfoto-verhaal volledig gevolgd. Stiekem zijn we trots op haar niet zo normale taaigheid die van Niña Laura toch een beetje ons eigen wonderkind maakt.

Celso, de eerste echte uitvlieger

Demetrio was hem voor, maar die was het huis uitgegaan omdat het niet anders kon. Met Celso was dat gelukkig anders. We hadden het er eerder met hem over gehad dat hij een beetje te volwassen was geworden om in een gezin met alle huisregels van dien te wonen. Dat vond hij zelf ook wel en sinds een paar maanden woont hij op kamers.

Eerst leek het natuurlijk alleen maar een feest. Niks geen zo en zo laat naar bed en tot zo en zo laat televisiekijken, of eerst je huiswerk maken. Maar thuiskomen wanneer je wilt, vriendinnetjes meenemen, lekker alle rotzooi maken die je wilt, enzovoort. Maar, bij nader inzien, bleek het toch wel een verrassing dat op jezelf wonen inhield dat je ook veel zelf zou moeten doen, anders dan zelf lol maken. Wie doet bijvoorbeeld de was, was vraag 1. Jijzelf natuurlijk zeiden wij. Maar hoe dan? Kwam Celso met vraag 2. Gewoon in een emmer antwoordden we laconiek, net zoals we dat vroeger (inderdaad) altijd deden. Ik heb geen televisie, wat moet ik 's avonds doen, vervolgde de kersverse kamerbewoner. Koop dan een radio van je zakgeld, was ons praktische advies. De wc is zo smerig, ging Celso verder. Ga maar met je mede-huurders praten, was onze volgende raad. En douchen? Je kan je wassen in datzelfde wasemmertje, beetje primitief maar het kan. Het ging zo nog wel even door. Na al die toch wel een beetje ontvullende info was de lol er voor Celso net niet voldoende af om een retourtje lekker weer thuiswonen aan te vragen. Maar het scheelde niet veel. De enige, natuurlijk niet geringe luxe is, dat hij niet voor zichzelf hoeft te koken. Eten kan hij uit het kinderrestaurant halen. We zijn nu vier maanden verder en hij lijkt de shock een beetje te boven gekomen zijn. Zondag komt hij thuis eten en schiet toch maar gauw even onder de douche.

Nadat Amilcar en Oscar hun oudere broer in zijn nieuwe kamer hadden opgezocht kwamen ze licht geschokt thuis. Celso had flink opgescheept over zijn prachtige nieuwe woning. Maar ze hadden dwars door de mooie verhalen heengekeken en vonden het ronduit smerig. Voorlopig hoeven we echt het huis nog niet uit hoor, werd ons in vertrouwen meegegeeld. Heeft onze opvoeding waar schone kamers, schone kleren, schone wc's en schone douches deel van uitmaken blijkbaar toch effect gehad.

Voor Ramon doet het heel erg goed. Ramon werkt in het hotel. Hoewel hij het nooit slecht deed op school is Ramon veel liever aan het werk dan dat hij studeert. We hebben hem daarom dit jaar de kans gegeven zich van zijn goede werkkant te laten zien. Zijn laatste middelbare schooljaar doet hij zelfstandig via een dag in de week naar school-cursus. De rest van de dagen werkt hij in het hotel en dat doet hij echt met verve. Hij bedient in ons restaurant en moet af en toe een paar dagen kamers schoonmaken of andere klussen doen. Het is erg leuk om te zien dat hij zijn werk zo serieus neemt en met zoveel inzet doet. Al meerdere malen kregen we een compliment over zijn service. Ook van mensen die niet wisten dat hij een van onze zoons is. Dit voorjaar gaat Ramon zijn middelbare school afmaken. We vinden het toch belangrijk dat hij verder studeert. Als het aan Ramon ligt zal dat wel iets in de hotelsfeer worden. Dat we

zijn salaris voor het grootste deel inhouden en op een spaarrekening zetten was wel even slikken voor hem. Maar hij zal er over een paar jaar, als hij vast ook kiest voor zelfstandig wonen, blij mee zijn. Misschien is hij wel de eerste van onze zonen die aan een eigen huis kan gaan denken. Hoe bescheiden dat ook zal zijn.

Maar een paar anderen maken er een zootje van

Helaas is niet iedereen in ons gezin zo op het goede spoor. Dat zou ook iets te mooi zijn wellicht. De afgelopen maanden hebben we met een aantal van onze bijna volwassen kinderen heel wat te stellen gehad. Het komt meer dan eens voor dat wij eerder slapen dan onze jongens. Onze dagen beginnen vaak tussen 5 en 6 in de ochtend. Meestal begint het privé-deel van de dag pas ruim 12 uur later met de avondmaaltijd waarbij de hele familie vaak een dik en gezellig uur aan tafel zit.

Daarna is het kinderbedtijd, de twee kleintjes Panay en Toulouse moeten naar bed. Als dat gebeurd is, zitten we vaak al gapend naar de klok te kijken. Het is 's avond in Cusco, zeker in juni en juli behoorlijk koud dus we hoeven echt niet overgehaald te worden om tegelijkertijd met de jongste kinderen onder de wol te kruipen. We laten dan de ouderen bij de tv achter en spreken af wie op welk tijdstip naar bed gaat. Overigens wordt het nooit echt laat, de maximale bedtijd is bij ons 23.00 uur, in het weekend wel eens een beetje later. De oudsten hebben de verantwoordelijkheid om te controleren. Dat gaat goed weten we uit ervaring. Meestal, althans. Al een tijdje viel het ons op dat een paar van onze jongens er wel erg slaperig bijzat tijdens het ontbijt. Maar zoals wel vaker gebeurt, duurt het even voordat een alarmsignaal ook werkelijk echt een bel doet rinkelen. Toen dat zover was rinkelde die ook zo hard dat onze oren er nu een paar maanden later nog van suizen. Op een doorde-weekse ochtend kwam de aap uit de mouw.

We kwamen erachter dat een paar van onze oudste jongens regelmatig, nadat wij naar bed waren gegaan, uit huis ontsnapte om tot diep in de nacht te gaan dansen en natuurlijk te drinken.

Op zich helemaal niet raar voor jongens tussen de 17 en 22. Alleen waren we het er absoluut niet mee eens dat het doordeweeks gebeurde en zonder afspraken of controle.

Toen we op de bewuste ochtend dat alles aan het licht kwam, de kinderen wakker maakten, bleek 1 bed leeg en lag een van onze andere zonen met al zijn kleren in bed. Toen we hem vroegen of hij wist waar zijn broer was, kwam er een niet erg samenhangend verhaal uit.

De dranklucht die meekwam was wel heel solide. De combinatie van een, naar later bleek nog maar 10 minuten in bed aangelande, half dronken, alleen

vaag mompelende illegale stapper en onze snel toenemende kwaad- en ongerustheid, hielpen niet echt bij de oplossing van de vraag waar de broer die in het lege bed had moeten liggen, was. We maakten nu iedereen wakker en constateerden dat er nog twee net terug waren van een lange nacht. We zijn inderdaad uitgeweest spraken ze schuldig. Als inmiddels redelijk door de wol geverfde opvoeders weten we het ijzer te smeden als het heet is. Heel boos over zoveel misbruik van vertrouwen wisten we in een moeite door een volledige bekentenis te krijgen. Ze waren niet 1 keer maar bij elkaar zeker 5 tot 10 keer 's nachts op pad geweest. Als wij sliepen, slopen ze de deur uit. Handig de nachtwaker van het hotel ontwijkend. We beloofden ter plekke flinke en langdurige straffen. Maar eerst moesten we weten waar de verloren zoon zich bevond.

Nog steeds waren we over de rooie over de hele situatie, maar waren nog wel het meest verontwaardigd over het feit dat ze met z'n allen waren gaan stappen en het hadden gewaagd om een van hun broers achter te laten.

Ons gevoel zei dat een van de oudsten wel zeker wist wat er aan de hand was, ondanks het stellige "nee hoor echt niet, ik weet van niks". Enigszins op de bluf zeiden we tegen de bewuste, zijn broer in de steek gelaten hebbende bijna oudste. "Weet je wat, je gaat nu de deur uit en zoekt je broer en waag het niet om zonder hem terug te komen".

Nauwelijks meer dan een half uur later was de verloren zoon terecht. We kregen een volkomen verzonden fantasieverhaal over het terugvinden dat we voor kennisgeving aannamen. Want er was vooral eerst een dokter nodig.

De jongste van de bende nachtuilen bleek volkomen in elkaar geslagen te zijn. Zijn neus leek gebroken (niet waar, het viel achteraf mee), zijn lip leek gescheurd (was wel waar en viel achteraf tegen want die moest op twee plaatsen gehecht worden). We vreesden voor meer schade zoals een hersenschudding, maar dat bleek later beperkt tot een kater van reuzenformaat. Moises, de zo hard aangepakte verloren zoon, was met een van zijn broers naar, om het netjes te zeggen, naar een minder nette discotheek geweest. Er zijn in Cusco zat van dergelijke cantina's die meer verzamelplaatsen zijn van gefrustreerde vechtersbazen en prostituees, dan gezellige gelegenheden waar minderjarige vertierzoekers wat uitgaanservaring kunnen opdoen.

Onze Moises heeft er sowieso al schik in om anderen lekker te jennen en uit te dagen. Een paar biertjes remmen hem daarin zeker niet af. Hij had een tijdje met een vage vriendin staan dansen toen zijn, volgens Moises volstrekt normale gedrag, 'Echt, ik deed niks' op de een of andere manier bij andere discobezoekers in het verkeerde keelgat schoot. Geen woorden maar daden is niet alleen in Rotterdam mode. De

arme Moises werd mee naar buiten genomen en door meerdere, ongetwijfeld ook volkomen dronken, collega-feestgangers vakkundig in elkaar gemept. Niemand hielp hem. Zijn doodsbanige broer durfde pas te komen kijken toen Moises bloedend en volkomen uitgeteld, als oud vuil op de stoep lag. Half in paniek stopte hij hem in een taxi en bracht hem naar zijn oudere broer die in een buitenwijk woont. Naar huis brengen durfde hij Moises niet. De twee anderen waren volgens de verhalen al veel eerder wel naar huis gekomen. Nadat hij Moises had afgeleverd ging hij zelf, omdat hij ook niks beters wist te verzinnen, terug naar huis om een kwartiertje daarna door ons met de vraag waar was je en waar is je broer geconfronteerd te worden.

Het heeft lange tijd geduurd voordat we de jongens weer recht in de ogen konden kijken. We waren allereerst boos en beledigd. We hadden zulke lange gesprekken gevoerd over vertrouwen, eerlijkheid en respect. Hoe makkelijk je vertrouwen kwijtraakt en hoe moeilijk je het terugwint. Zelfs hadden we ze uitgelegd dat we zelf ook niet voorbeeldig waren toen we hun leeftijd hadden (gevaarlijk natuurlijk, maar wel waar). Vaak hadden we het, tijdens onze lange avondmaaltijden, gehad over dat een familie onmogelijk kon bestaan als er geen onderling respect zou zijn en er te veel gelogen zou worden. We voelden ons naïef dat we de controle niet strakker hadden gehouden, maar beseften ook dat het onmogelijk en onleefbaar en niet goed zou zijn als we alles zouden moeten controleren en iedereen 's nachts achter slot en grendel zouden moeten plaatsen. Dit was het risico van het opvoeden zoals wij dat doen en we moesten simpelweg verder, hopen dat het een les zou zijn voor de jongens. Uiteindelijk werd veel en uitvoerig spijt betuigd, legden we uit dat we niet alleen boos, maar ook heel erg ongerust waren geweest. Het had met Moises gemakkelijk veel en veel erger afgelopen kunnen zijn. Met de anderen trouwens ook.

De straffen waren flink. We begonnen eerst maar met een maand strikt huisarrest, niks geen gezelligheid en veel corvee. Het gevoel echter dat ze na het uitzitten van de straf weer met een schone lei zouden kunnen gaan beginnen, brak na een paar dagen langzaam door. Een weekje na alle heisa waren we weer on speaking terms en werd het zelfs nog best gezellig met alle jongens die vanwege hun huisarrest zowat de hele dag thuis waren.

Vier schuldbevuste jongens maken dat opeens de keuken extra schoon is, maken van de anders zo chaotische, van vuile onderbroeken en sokken onder het bed vergeven jongensslaapkamers, kleine toonzaaltjes, je wordt als ouder opeens om de halve minuut op thee en koffie getrakteerd. Ook al duurt het maar even, schuldbevustzijn heeft bij ons in huis geen langere houdbaarheid dan die van een pak

melk, het is een niet onaardig bijproduct van onze opvoedingsstrijd.

De bende van vier, deel twee

We hadden dit verslag nog niet geschreven of we moesten concluderen dat wat we als puberale ongehoorzaamheid hadden gezien, wel iets verder ging dan dat. Het werd eerder Al Capone dan Pietje Bell. Na alles wat gebeurd was, rekenden we op een nieuwe start. Helaas. Nog geen 2 maanden na de hele discocrisis presteerden Alan en Moises het om gewoon weer van voren af aan te beginnen. Santos hield zich iets meer binnen de perken, maar van toegenomen verantwoordelijk gedrag bleek niks. Alan ontsnapte weer als vanouds. Moises maakte het op school te bont. Hij beledigde een van zijn leraressen met enorm grove seksistische macho opmerkingen. Natuurlijk had hij gedacht dat het een leuk geintje was, maar werd tot het einde van het jaar verwijderd. Het was niet de eerste keer dat hij was gewaarschuwd. Santos en Alan leken daarbij bijna met opzet bezig om hun hele schooljaar te vergallen. We wisten eigenlijk niet dat je voor zoveel vakken een onvoldoende kon halen. Toen we erachter kwamen waren we eerst met stomheid geslagen. Alleen nummer vier had schijnbaar zijn lesje geleerd en deed weer zijn best een normaal familielid te zijn.

Het kan toch niet waar zijn dachten we. Zijn de jongens dan zo onverbeterbaar. Zijn wij zulke slechte, naïeve opvoeders dat we ze niks duidelijk kunnen maken. Zijn er geen grenzen. Het waren niet de gebeurtenissen op zich, maar na wat zo kort daarvoor was gepasseerd, had er nu toch iets veranderd moeten zijn. Waarom dringt er niet een greintje door van alle gesprekken. Waarom wordt geen enkele belofte te verbeteren nagekomen. Waarom is er niet een beetje respect. We waren het echt zat en moesten wel concluderen dat het zo niet verder kon. Onze aanpak van voorheen werkte niet meer, er moest iets anders gebeuren.

Heel belangrijk was ook het slechte voorbeeld dat de drie gaven aan de rest van onze kinderen. De sfeer was al veel te vaak bepaald doordat minimaal twee van de drie bijna dagelijks gecorrigeerd moesten worden, en daarmee het onderwerp van alle aandacht waren. Er blijft weinig van een gezin over als je elke dag met straffen en corrigerende gesprekken aan tafel moet zitten.

Wat we besloten

Geen dag langer dan strikt nodig wilden we in die negatieve situatie doorgaan. In zeer korte tijd brouwen we een oplossing. Nooit maar dan ook nooit hadden we gedacht ooit op zo'n punt aan te zullen landen. Ondanks alles blijven het onze kinderen en zo voelen we het. Wat ze ook uitspoken. We vonden

het extra pijnlijk zo te moeten ingrijpen, maar wisten ook dat het moest.

We vonden twee families. In beide gezinnen was de vader een broer van bijna onze het langst in dienst zijnde en meest vertrouwde juf Vicky.

Beide families waren bereid te helpen. Moises zou drie maanden in het ene gezin gaan wonen, Santos en Alan bij de andere familie. Natuurlijk spraken we af dat het geen pretje zou zijn. De jongens zouden hard en eerlijk aangepakt worden, meedraaien in het gezin, alleen op zondagmiddag mochten ze weg, dan konden ze bijvoorbeeld bij ons komen eten als ze daar zin in hadden.

Een afkoelings- en reflectieperiode stond ons voor ogen. Waar het heel sterk om ging, is dat ze meer individuele aandacht en een gecontroleerder leven zouden krijgen dan wij konden geven. En natuurlijk het meest belangrijke van alles, dat ze de kans kregen om ons en henzelf te laten zien dat ze wel degelijk, al zou het maar weer voor een tijdje zijn, verantwoordelijk en respectvol konden zijn. Hopelijk begrijpen ze er iets van en gaan ze laten zien dat ze zich wel kunnen houden aan normale famileregels.

We weten dat het hele goeie kinderen zijn die ergens in hun historie blijkbaar iets hebben opgelopen dat je er moeilijk uitkrijgt. Of gewoon een enorme behoefte hebben om te rebelleren. Maar dat we het moesten doen, daarvan zijn we nog steeds volledig van overtuigd. We wachten af, krijgen de jongens elke zondag op bezoek en kunnen niet veel anders dan hopen op beterschap. In de volgende nieuwsbrief kunnen we u vast meer vertellen.

Geen zakgeld meer maar werken voor de kost

Al een tijdje wilden we al onze kinderen wat meer verantwoordelijkheid bijbrengen. Het leek ons een goed experiment het automatisch zakgeld geven af te schaffen en in te voeren dat zakgeld alleen verdiend kan worden. Bijzonder genoeg vonden de jongens dat eigenlijk niet zo'n gek idee. Achteraf gezien niet eens zo'n groot wonder want wie de handen uit de mouwen steekt in huize Niños, kan nu veel meer verdienen dan met het hand ophouden van vroeger.

Elke avond is het dus spitsuur in de keuken. Er moet brood worden gebakken voor de volgende dag. Een behoorlijke klus die dik twee uur in beslag neemt. In het hoogseizoen moeten er meer dan 12 broden per dag geproduceerd worden. Dimas, Amilcar en Wilbert zijn de huidige broodbakkers. Alan, Santos en Moises waren eerder aan de beurt geweest, maar om begrijpelijke redenen op non actief gesteld. Luis, Jose en Oscar zijn de hoofd taart- en koekjesbakkers. Per dag maken we twee tot vier taarten, compleet afgewerkt met een chocolade en amandel-laag. Daarnaast maken we per week meerdere kilo's koekjes voor bij de koffie. Alles is bestemd voor onze

2 hotels, dus de kwaliteit moet serieus goed zijn. Opruimen en afwassen hoort bij de klus.

Heb je je broodvormen niet afgewassen of staat er nog een schaal met gesmolten chocolade, dan wordt het werk van die dag niet uitbetaald. Het moeilijkste deel is nog wel de inkopen op tijd doen. Regelmatig vliegen de jongens nog om acht uur 's avonds de winkel op de hoek in voor ingrediënten. Planning is nog steeds geen al te Latijns Amerikaanse eigenschap. Zelfs bij ons in huis niet.

Twee nieuwe bewoonsters in ons derde meisjes-huis

Gelukkig waren er tussen alle gezinsproblemen en Niña Laura perikelen door, ook voldoende gebeurtenissen die wel positieve energie meebrachten. Marisol is 13 en haar zusje Janeth 11. Janeth staat achter in ons boek op de laatste pagina bij de tekst die met Gracias begint. Dat zal wel toeval zijn, we hadden toen nog geen plan haar zoveel verder te helpen. Marisol, Janeth en hun broertje Elmer waren een van de eersten die van ons Niños kinderrestaurant gebruik maakten. Later kwam er een nog kleiner broertje, Kevin bij. Ze komen er al jaren. We wisten enigszins van hun moeilijk thuissituatie. Maar ze leken zich ondanks hun armoedige omstandigheden heel goed te redden. Ze waren altijd (redelijk) schoon en altijd (uitzonderlijk) beleefd en voorkomend. Blijkbaar was er geen geweld in hun huis, wat we niet van alle kinderen die bij ons komen kunnen zeggen. Eigenlijk omdat ze zo rustig en voorkomend waren verloren we ze een beetje uit het oog.

We kregen een Franse televisieploeg op bezoek. Die vroegen ons of ze mochten filmen en wilden ook bij kinderen thuis opnames maken. Normaal werken we daar niet aan mee. De privacy van de kinderen is heel belangrijk. Na lang praten en nadat we overtuigd waren geraakt van de integriteit van de Franse ploeg wilden we wel een uitzondering maken. Toen we kandidaten voor de opnames zochten kwam de familie van Marisol en Janeth al snel op ons netvlies. Ze waren echt enthousiast en nodigden de Fransen uit om naar hun huis te komen.

Marisol en Janeth hebben nog 7 broertjes en zusjes. Een aantal ouder en een paar jonger dan zij zijn. Hun vader is mandenmaker en woont samen met hun moeder en de kleinste kinderen in een dorp in de bergen, 5 uur met de bus en dan nog 3 uur lopen. De ouders stuurden de oudste kinderen naar Cusco omdat er in hun dorp geen enkele toekomst is. Er is wel een school maar er wordt meer niet dan wel les gegeven en niemand die de kwaliteit van het onderwijs echt controleert. Marisol en Janeth wonen dus al jaren met hun oudere zus Mathilde en oudere broer Abel en hun broertje Kevin in een gehuurd huis aan de rand van Cusco.

Mathilde en Abel zijn kostwinners. Ze werken alle twee fulltime en verdienen samen nog geen 60 dollar. Dat is absoluut niet genoeg om van te leven. Hun vader verdient met het mandenmaken ook vrijwel niets. In het dorp waar ze vandaan komen is een stukje land waar de familie verder van leeft. Eens in de zoveel tijd komen vader en moeder op bezoek bij hun kinderen om avocado's te brengen. Janeth, Marisol en hun jongere broertje proberen die op de markt te verkopen om zo het inkomen een beetje aan te vullen.

Pas toen we de Franse televisiemakers begeleidden hoorden we alle details en kwamen we er achter dat Marisol en Janeth het nog veel moeilijker hadden dan we al wisten. Heel vaak, bleek de enige maaltijd die ze per dag hadden, die uit het kinderrestaurant te zijn. Een broodje kost maar een paar eurocent maar dat kon er meestal niet af. Op school zouden ze tegen betaling van een sole per maand, ongeveer 35 eurocent, elke dag een broodje kunnen krijgen. Ook die sole was er bijna nooit. Ze hadden het nooit willen vertellen en het zelfs verzwegen toen er eerder naar was gevraagd. Uit schaamte.

We vonden dat we acuut iets moesten doen en besloten snel dat de twee meisjes opgenomen zouden kunnen worden in ons derde meisjeshuis. We twijfelden wel. Het gezin was ondanks de zeer armoedige omstandigheden enorm hecht. We wisten dat de kinderen lief waren voor elkaar en elkaar steunden. Een zeldzaamheid. In de meeste arme gezinnen is het frustratie en agressie die de boventoon voert. De twee meisjes weghalen zou het gezin wel eens kunnen ontwrichten, dachten we. Daarom belegden we eerst een bijeenkomst met de hele familie om ons voorstel voor te leggen. De ouders kwamen uit het dorp. We moesten wel de 3 euro busgeld betalen, anders kon het niet.

Ondanks onze bedenkingen was iedereen het ermee eens. Marisol en Janeth wonen dus sinds kort in Chinchaysullo, ons derde meisjeshuis waar we nu 8 kinderen opvangen. Het is altijd een zeer emotioneel moment om kinderen in huis te nemen. Natuurlijk was er eerst een weekendje proef-logeren aan voorafgegaan om te kijken of het wel zou klikken. Dat leek geen enkel probleem.

Het kleine salaris dat de broer en zus bij elkaar sprokkelten hoeft nu met minder worden gedeeld. Een hele verbetering natuurlijk. Maar we konden nog meer doen.

Nog een duwtje in de rug

De oudste broers van de familie, Abel van 18, had maar 1 droom. Hij wilde kok worden. Natuurlijk was dat onmogelijk. Ten eerste moest hij voor zijn zusjes en broertjes zorgen. Daarmee was zijn dag al gevuld. Verder was de opleiding volstrekt onbetaalbaar. Waar zou hij de bijna 20 dollar per maand vandaan moeten

halen en dat 6 maanden lang. Daarbij moest hij tijdens de opleiding ingrediënten kopen om mee te koken en natuurlijk kokskleding.

We hoorden het verhaal en schatten Abel in als een jongen die het heel serieus meent. Toen we aanboden zijn opleiding te zullen betalen kon hij het werkelijk niet geloven. Hij is nu alweer halverwege zijn studie en kwam langs om ons iets te vragen. Of hij een keer voor ons mocht komen koken, als dank.

Om te voorkomen dat zijn familie niet zou lijden onder het wegvallen van zijn 70 soles salaris hebben we hem voorlopig ook maar in dienst genomen in het kinderrestaurant als assistent kok.

Het hele verhaal van Marisol, Janeth en Abel heeft ons doen besluiten meer op zoek te gaan naar individuele gevallen die extra steun nodig hebben. Dat klinkt veel gemakkelijker dan het is. Niet al het geld dat je zomaar geeft komt goed terecht. Vaak zijn er ouders in het spel, vaak wordt geld dat vrijkomt omgezet in drank. Ook kan je onmogelijk alles controleren. Bij Marisol, Janeth en hun familie was dat gelukkig anders. Laten we hopen meer van dergelijke families op ons pad te treffen in de toekomst.

Een nieuw terrein en wellicht twee nieuwe Niños Kinderrestaurants

We hebben deze keer zoveel te vertellen dat het lijkt alsof, wat we normaal als het grote nieuws zouden brengen nu een beetje naar de achtergrond is geschoven. Geheel onterecht natuurlijk. We hebben een nieuw terrein gekocht van 700m² en we gaan zeker 1 en wellicht 2 nieuwe Niños Kinderrestaurants bouwen.

Het nieuwe terrein ligt in een heel ander deel van Cusco als waar we nu actief zijn. Het ligt vlakbij Ziekenhuis Lorena, het ziekenhuis van de armen en vlakbij Rosario, een van de grote armere nationale scholen waar we al eerder mee samenwerkten. Voor ons is het bijzondere dat het terrein dat we nu kochten het terrein is waar we ooit woonden voordat we naar ons huis achter het Niños Hotel verhuisden. Uiteraard hadden we nooit van ons leven gedacht dat we ooit ons oude huis, een paar kamers met golfplaten, en het terrein eromheen, zouden kopen. Plan 1 was om op het terrein ons derde Niños Kinderrestaurant te beginnen. Toen we nog eens goed doorpuzelden bleek het ook mogelijk om twee restaurants te bouwen. En daar gaan we nu voor, ondanks de hoge kosten.

De investeringen zien we als een hulpproject op zich. Vrijwel alles wat we uitgeven, zelfs de kosten voor het terrein, komt direct in handen van inwoners van Cusco en is dus een impuls voor de plaatselijke economie. We bouwen met ter plekke gekocht materiaal, uitzonderingen daargelaten. Een bouwproject zoals wij dat uitvoeren betekent voor zo'n 80 arbeiders een half jaar werk. Gezien het relatief hoge salaris dat wij

betalen en het feit dat de meeste bouwvakkers maar een paar maanden werken per jaar, gaat het bijna om meer dan 80 jaarsalarissen.

Als het af is, kunnen we per nieuw Niños Kinderrestaurant 125 kinderen opvangen. Super belangrijk want er zijn er minimaal duizenden die hulp nodig hebben. Of we nu twee restaurants kunnen gaan bouwen hangt af van de vergunning. De ontsluiting van het terrein moet goed genoeg zijn om in geval van rampen, zoals bij een aardbeving, alle kinderen tijdig op straat te kunnen krijgen. We hebben er goede hoop op.

Lukt het om twee restaurants te bouwen dan zullen we vanaf ongeveer de tweede helft van het volgend jaar in totaal 500 kinderen onder onze hoede hebben. En we nemen waarschijnlijk ongeveer 10 nieuwe mensen aan om te koken, te bedienen, de kinderen te douchen en de restaurants schoon te houden en te bewaken. Heel veel, en een enorme verantwoordelijkheid. Maar gezien de trouwe steun die we ervaren, durven we het aan. We kijken er enorm naar uit en houden u op de hoogte.

Al help ik er maar 1 een succes

Ons boek is al weer driekwart jaar uit. We vinden het heel leuk om te horen dat mensen er enthousiast over zijn. Het was ook vooral onze bedoeling om u als donateurs het verhaal ook eens te laten zien. En misschien de vergeten verhalen uit het verleden nog eens opnieuw te lezen. Mensen die bij ons geweest zijn zeggen dat de sfeer van de foto's is zoals die in het echt ook is. Kortom, we zijn er trots op. De verkoop gaat eveneens heel goed. Er is zelfs een bedrijf dat er een relatiegeschenk van heeft gemaakt. We hebben nu besloten een Engelse oplage te drukken. We hebben minstens zoveel internationale als Nederlandse gasten in ons hotel, dus dat zal zeker goed gaan. Wie het boek nog wil bestellen kan dat doen via ons secretariaat en krijgt het dan thuisgestuurd. Gewoon aanschaffen via de winkel kan natuurlijk ook.

Veel publiciteit ook naar aanleiding van het boek

Het blad Vriendin, het Financieel Dagblad, kinderblad Sam Sam, een voor de grootste Portugese krant schrijvende wereldreiziger, de Sud Deutsche Zeitung, een lers Backpackers blad een Canadese en een Engelse journalist, Twee Franse televisiemaaksters en nog meer journalisten kruisten ons pad. HP de Tijd maakte een gedeeld interview voor het kerstnummer. Ons verhaal wordt overal verteld. Grappig is dat we altijd via de lezers reacties krijgen. Een paar maanden geleden kregen we opeens allemaal e-mails uit Portugal en nu is Ierland aan de beurt. We doen natuurlijk hard ons best om iedereen die geïnteresseerd is uit te leggen wat we doen en waarom. Bijna elke dag zijn er wel een paar mensen, soms meer dan 20, die een rondleiding krijgen langs de

Niños Kinderrestaurants. We vertellen dan het verhaal vanaf het begin en laten gelijk alles zien. Veel rondleidersdeelnemers worden later donateur (anderen zijn het al en komen speciaal eens kijken waar hun bijdrage nu aan besteed wordt). Weer anderen laten een donatie achter. Het is veel werk om bijna elke dag een dik uur rond te leiden maar we vinden het heel belangrijk. Niet alleen omdat het extra steun oplevert maar ook omdat het gewoon goed is dat mensen met eigen ogen kunnen zien wat we aan het doen zijn. De rondleiding is er voor iedereen, of je journalist bent of niet.

Niños in het museum

Er is een tentoonstelling over Peru, Kuifje in Peru is de titel, in het Museum voor Volkenkunde in Leiden. Het boek Kuifje en de Zonnetempel vormt de rode draad. We willen iedereen er van harte voor uitnodigen, niet in het minst omdat we er zelf als Niños onderdeel van uitmaken. U kunt ons daar dus tussen allerlei andere Peruaanse voorwerpen, en foto's bewonderen. Natuurlijk zijn er veel originele tekeningen van Herge, de maker van Kuifje. Wij zijn vertegenwoordigd door middel van een korte maar erg leuke en complete videoreportage.

Weer een tweede oogoperatie voor Wilbert

Ruim een jaar geleden is Wilbert voor het eerst onder het mes geweest in Nederland. Van kind af aan had hij een oog dat vertroebeld was. Onderzoek wees uit dat er alleen mogelijkheid tot herstel zou zijn als er een nieuw cornea, een hoornvlies, zou komen. Dat is een operatie die in Peru wel gedaan wordt maar gezien de vele vergissingen die medici daar maken, durfden we dat niet aan. Gelukkig ontmoetten we een arts uit het St. Franciscus ziekenhuis in Roosendaal. Hij was met zijn vrouw bij ons op vakantie en zag Wilbert over de patio struinen.

Wat heeft dat joch, vroeg hij bijna nog voordat hij zich voorstelde. We legden uit dat Wilbert er als klein kind een klap met een stuk hout op had gehad. Niemand had er daarna nog naar omgekeken en Wilbert was altijd met zijn ene blinde oog blijven rondlopen. Het ziekenhuis en de plaatselijke Lions wilden ons helpen en boden aan de operatie en de kosten van een nieuw transplantatie hoornvlies op zich te nemen.

De oogarts voerde de hele operatie voor niks uit. Bij onderzoek in Nederland bleek de kans op herstel zelfs na de operatie nihil. Het oog was aanzienlijk erger beschadigd dan wij bij eerder onderzoek hadden kunnen zien. Onze oogarts, die eigenlijk uit Zuid Afrika afkomstig is, vatte het kernachtig samen door te zeggen: Zo'n rotoog ken ik alleen uit de tijd dat ik nog in Zuid Afrika werkte, waar de medische voorzieningen voor veel mensen ook minimaal zijn.

Als Wilbert direct na de klap goed geholpen was, zou de kans op herstel veel groter geweest zijn.

De transplantatie is toch uitgevoerd, we waren al in Nederland, en als het niet gebeurd zou zijn zou het oog op een slecht moment helemaal kapot gegaan kunnen zijn. Iets waar we in Cusco natuurlijk helemaal niet aan zouden moeten denken. Het werd dus een oogreddingsoperatie in plaats van een opnieuw kunnen zien operatie. In het jaar na de operatie is het, zoals min of meer voorspeld stapsgewijs slechter gegaan met Wilberts oog.

Het hoornvlies werd weer troebel, begon weer uit te puilen en af en toe te ontsteken. Wilbert wilde voor geen goud de straat op zonder zonnebril, die hij zelfs op school mag dragen. Alleen bij ons in huis moet de bril af, hebben we hem gezegd. Na overleg moesten we wel concluderen dat de enige verstandige volgende stap is het oog te verwijderen en een kunst oog te plaatsen. Het risico van een ongeluk met het verzwakte oog terwijl we in Cusco zijn, waar geen professionele hulp is, vonden we niet langer verantwoord.

Natuurlijk is het een moeilijke beslissing voor Wilbert. Het blijft een naar idee een deel van je lichaam te laten verwijderen. We hebben hem echt zelf de keus gelaten. Vrij snel hakte hij de knoop door. Half december ligt Wilbert weer op de operatietafel. En dan kan hij weer mee terug naar Peru met twee bruine ogen en hoeft hij niet meer als een bezonnebrilde gangster over straat of in de schoolbanken te zitten.

Confrontatie

We zijn heel trots op hem. Net dertien jaar oud en dan durven om de duistere kelder van je verleden, vol met spoken en pijnlijke herinneringen open te gooien en er eens flink de bezem door te halen. Menig volwassene zou het er bij laten zitten. Na jarenlang zoeken en vooral afkeuren vonden we een therapeute die wel kwaliteit bleek te hebben. Onze kinderen hebben bijna zonder uitzondering een jeugd achter de rug waarin dingen gebeurden die niet hadden moeten gebeuren. Bij sommigen heel ernstige en traumatische zaken, bij anderen gewoon ernstige zaken. We hebben gemerkt dat vooral eindeloos veel aandacht en bevestiging zo'n beetje het belangrijkste medicijn is. We weten ook zeker dat we lang niet alles voor al onze jongens kunnen oplossen. Veel schade is al geleden. Praten is lang niet altijd het beste. De schaamte over wat is gebeurd zit vaak zeer diep. Het is alsof er eerst een nieuw fundament gestort moet worden voordat aan het opruimen van oude zaken begonnen kan worden. Het ene kind is daar eerder aan toe dan het andere. Wij zijn altijd heel voorzichtig geweest in het aanpakken van het verleden. Pas als de jongens zelf willen en er min of meer aan toe zijn, gaan we meer doen.

Een paar van onze jongens praten nu dus met onze therapeute. Sommigen storten echt hun hart uit, an-

deren zitten vooral een uur lang hun mond te houden en laten slechts mondjesmaat iets los.

Onze dertienjarige was zo'n langzame starter. Hij vond dat hij eigenlijk niks belangrijks te melden had. Het duurde vele sessies voordat hij begon te praten. De meeste moeite had hij met hoe zijn moeder hem had behandeld. En hij was heel onzeker over wie zijn vader nu eigenlijk was.

Zijn moeder woont niet eens zo heel ver bij ons vandaan. Een kwartiertje met de bus. Toch heeft ze het nooit nodig gevonden haar zoon op te zoeken. We weten dat hem dat jaren veel pijn heeft gedaan, maar onze dertienjarige zwijger is taai en slikt bijna alles wat hem te veel raakt simpelweg in.

Verder kan hij enorm driftig zijn en vindt hij het heel gewoon met slaan te dreigen. Op school levert dat natuurlijk problemen op. Ook omdat daar minder ruimte is om een gewelddadige driftkop iedere keer weer te vergeven. Toch heeft hij, min of meer op eigen houtje, enorm veel aan het onderdrukken van zijn driftbuien gedaan. De laatste twee jaar is hij in gedrag enorm vooruitgegaan. Toch was voor de therapeute duidelijk dat een confrontatie met zijn moeder heel belangrijk zou kunnen zijn. Zij stelde voor dat hij haar zou opzoeken en dat hij haar zou vragen, op de man af, waarom zij zo gewelddadig was geweest tegen hem.

We zochten zijn moeder op, die eerst deed of zij haar zoon niet herkende en later gespeeld geïnteresseerd deed, alsof ze eerder een verre tante dan zijn moeder was. We spraken af dat ze de volgende dag naar ons huis zou komen om hem in de gelegenheid te stellen haar te vragen wat hij vragen wilde. Eigenlijk verwachtten we dat ze niet zou komen. Tot onze verbazing kwam ze wel de volgende dag. Samen met haar jongste kind, zijn half broertje dus.

Natuurlijk begon het gesprek gespannen. Mercedes, de moeder wist natuurlijk ook niet precies wat er ging komen en onze dappere ondervrager zat opeens tegenover de moeder die hem bijna zijn hele 13-jarige leven al in de steek had gelaten.

Het ging gelijk hard. Vraag 1 was: Waarom heb je me altijd zo geslagen. Mercedes probeerde te ontwijken door verbaasd te zeggen: "Ik? Geslagen?" Maar daar kwam ze niet mee weg. Alsof er een volwassen onderzoeksrechter aan het woord was antwoordde onze zoon: "Kijk, moeder, als je zo wilt beginnen kunnen we beter gelijk ophouden. Ik wil de waarheid weten en anders niet". Ze keek hem aan, twijfelde even en kwam toen met een stroom informatie over het wat en waarom van haar eigen leven en natuurlijk van haar kinderen. Ons kind kreeg meer antwoorden dan waarop hij en wij hadden gerekend. Het werd een lang gesprek dat heel veel duidelijk maakte en zeer heilzaam was.

Toen Mercedes 15 jaar oud was woonde ze nog bij haar ouders in de vallei, in een dorp niet zo ver van

Cusco vandaan. Op een dag kwam een oudere man haar vader vertellen dat hij besloten had haar te trouwen. Er werd weinig geprotesteerd en Mercedes, doodsbang natuurlijk, had al helemaal niks te zeggen. Van haar eerste man kreeg ze 3 kinderen. Hij behandelde haar vanaf het begin heel slecht. Er kwam een tweede man waarmee ze opnieuw kinderen kreeg, 2 of 3 ditmaal. Na jaren liep ook deze verhouding op niks uit. Niet veel later volgde de derde echtgenoot. Nu kreeg Mercedes 2 kinderen.

Al haar huwelijken stonden bol van geweld en armoede. Mercedes heeft alle soorten agressie over zich heen gehad, En natuurlijk is het nooit haar keuze geweest zoveel kinderen te krijgen. Dat gebeurt gewoon. Heel vaak als het gezin te groot wordt loopt de man weg en begint vrolijk een nieuw gezin. De vrouwen moeten werken, voor de kinderen zorgen en hebben niks te vertellen.

Mercedes legde onze dertienjarige zoon uit dat ze hem zoveel sloeg omdat hij zo'n lastig ventje was geweest. Altijd dwars, huilen en schreeuwen. Als je als moeder alleen maar in de ellende hebt gezeten en weet dat je er je levenslang in zult blijven is het wel te begrijpen dat je je geduld verliest. Agressie is vaak het gevolg van frustratie en onmacht. Als je de situatie van Mercedes indenkt is het te begrijpen, hoe verkeerd en te verwerpen het ook is. Er kwamen meer vragen. Onder meer wie was mijn vader. Dat bleek heel iemand anders dan de man waarvan ons kind altijd gedacht had dat hij het was.

Onze zoon zat met nog een laatste vraag. Toen hij klein was, een jaar of 3-4 kwam hij zijn moeder wel eens opzoeken bij haar snoepjeskar, haar enige bron van inkomsten. Zij moest op een bepaald moment even weg en vroeg hem even op de baby, zijn kleine zusje, te passen en drukte haar in zijn armen. Ik ben zo terug zij ze. Even later kwam haar tweede inmiddels ex-man langs die wraak zocht. Hij gistte de baby uit de handen van onze kleine oppasser die natuurlijk helemaal niks kon uitrusten. Toe zijn moeder terug kwam stond hij daar. Zonder zijn zusje waar hij op had moeten letten. Uiteraard heeft hem dat een schuldgevoel opgeleverd waarmee hij tot nu zat. Een geheim waar wij ook niets van wisten. Hij dacht op zijn minst dat ze dood was en dat het zijn schuld was geweest. Zijn zusje heeft al die tijd, blijkt nu, bij de familie van Mercedes ex-man gewoond en is een gewoon gezond meisje geworden.

Het verhaal is in werkelijkheid nog veel uitgebreider en harder. Ons kind heeft enorm veel gehad aan de duidelijkheid die hij kreeg van zijn jarenlang verdwenen moeder. Het gesprek duurde ruim twee uur. Aan het eind, bij het afscheid was vooral Mercedes heel geëmotioneerd. "Ik kom gauw weer terug hoor", zei ze door haar tranen heen. We weten, bijna zeker, dat het niet zo is. Onze dappere confrontatiezoeker weet

het ook. Maar we hebben gezien dat de hele confrontatie hem heel, heel erg veel goed heeft gedaan.

Tenslotte

We hebben weer veel meegemaakt dit jaar. Extra veel emoties, veel geregeld, veel goede dingen maar ook enkele echte teleurstellingen. Maar hoe dan ook, het gaat goed. Volgend jaar zijn er bijna zeker twee Niños Kinderrestaurants bij.

Zoals we eerder zeiden hebben we er dan wellicht 250 extra kostgangers bij en zullen we per dag voor 500 extreem arme kinderen zorgen. We helpen dan zo'n 50 gezinnen via werk binnen de restaurants en hotels aan een gezond en stabiel familiebestaan. We hebben dan nog steeds onze drie grote gezinnen onder onze vleugels, onze 12 jongens, de 11 meisjes van Ccoripata en de 8 van Chinchaysullo. De hotels moeten een succes blijven om genoeg inkomsten en werkgelegenheid te blijven genereren. En we hopen dat u ons zal blijven steunen, nog jaren. Ook als er in de verdere toekomst minder spectaculair uitbreidingsnieuws zal zijn. Het moet kunnen en het is heel hard nodig.

Met elkaar hebben we echt de levens van een flink aantal Peruaanse kinderen en Peruaanse volwassenen een volslagen andere wending gegeven. Het kon dankzij uw steun en u mag er trots op zijn. Wij zijn er trots op dat u ons met uw steun zoveel vertrouwen heeft gegeven.

Heel veel groeten uit Cusco en we wensen u allemaal mooie feestdagen en nogmaals een gelukkig en succesvol 2004.

Jolanda van den Berg
Titus Bovenberg

Contactpersonen van de 'Vrienden van Niños'

In het laatste halfjaar zijn er vele positieve reacties op het verschijnen van het boek 'Al help ik er maar één' bij de vrienden en het secretariaat ontvangen. Het onderstreept wederom, dat de donateurs echt meeleven bij het doen en laten van Jolanda, Titus en hun medewerkers in Peru.

Er zijn ook weer vele presentaties van het project door Jan Schoenmakers op scholen en instellingen gehouden, die even zoveel geld opbrachten. Mogen wij u nogmaals danken voor uw reacties en gulle giften. Het stimuleert ons om door te gaan met dit geweldige en succesvolle project.

Ook wensen wij u allen fijne feestdagen en een gelukkig 2004 toe, waaraan wij de volgende boodschap willen toevoegen: "Wij rekenen in het nieuwe jaar

wederom op uw positieve steun, want Jolanda, Titus, kinderen en haar staf verdienen het!"

Voor presentaties op scholen, kerkelijke instellingen en andere gelegenheden kunt u nog steeds een beroep doen op Jan Schoenmakers.

Tussentijds is het altijd mogelijk om bij de vrienden van Niños informatie te vragen over het project.

- Jan Schoenmakers: e-mail: jancp@kabelfoon.nl
tel: 010-4739709 of 06-22106657
- Jan Tops: e-mail: tops@planet.nl
tel: 0182-610515 (werkdagen na 19.00 uur) of 06-21206247

Adres- en overige gegevens secretariaat

Stichting Niños Unidos Peruanos

p.a. AVOP - Lydia Vastmans

Overschiestraat 59 A - 1062 XD Amsterdam

Tel. 020-5110654 / Fax 020-6141089

Bankrekening: 43 99 71 365

E-mail: ninos.unidos.peruanos@avop.nl of
l.vastmans@avop.nl

Website: <http://www.ninoshotel.com>

Betaalt u vanuit het buitenland? Vergeet dan de swiftcode ABN ANL.2A niet te vermelden. Uw bank geeft u de details.

